

מה באמת אירע בכנסת ב"יום החמישי המשוגע"? ניצחוננו של פיריהוס

נמשך שתיים, ובסופו היתה הכנסת מעבירה את העניין לדיון בוועדה החוק-הביטחון. שהיתה מפרסמת כעבור כמה שבועות הודעה סתמית, שאיש לא היה שם לב אליה.

השטות של גולדה

מה היתה גולדה צריכה להגיד? גם זה היה כימעת נתון מראש: היה עליה להכחיש בתוקף שהושג הסכם ירדני-ישראלי. כל הודעה אחרת היתה מוזקה למלך חוסיין ומרגיזה את האמריקאים.

גולדה יכלה גם להוסיף שהיא מצטערת על כך שהמלך לא הזכיר בנאום את ישראל, ולהזמין אותו להיכנס סוף-סוף למשא-ומתן. (מכיוון שגולדה אינה מכירה ביישות הפלסטינית, ומתעבת את עצם הרעיון הזה, קשה היה לצפות ממנה מילה חיובית על הכרת חוסיין בו.)

אבל כאן קרתה התקלה הראשונה בשרשרת התקלות. גולדה היא גולדה. אין היא יכולה סתם להכחיש דבר. היא צריכה להטיף מוסר,

ח"כ בגין

ולהודיע, לגנות ולהודיע, לשלול ולהודיע, וכו' וכו' ולהודיע. לכן לא הסתפקה בתפקיד המכובד והפאסיבי שנועד לה, לפי הנוהל המקובל. היא החליטה, אישית, להפוך את הקערה על פיה: למסור הודעה מטעם הממשלה. פירוש הדבר: תחת להשיב על כמה הצעות, אחרי דיון קצר, החליטה לפתוח בעצמה את הדיון בהודעה ממשלתית, שבעיקבותיה נערך ויכוח כללי, המסתיים בקבלת החלטת-סיכום.

זאת היתה שטות, המקור שי כל שאר התקלות שאירעו.

גולדה, שוטים ועקרבים

אכן, למחרת היום לא מסרה גולדה את ההודעה הקצרה, הבלתי-מחייבת, שהיתה מתאימה לעניין. היא לא אמרה: הודעת חוסיין אינה נוגעת לנו. נחכה עד שיפנה אלינו בהצעה.

היא שללה בלהט ובקנאות את דברי המלך, שכלל לא היו מכוונות לישראל. היא השמיצה את המלך, ייסרה אותו בשוטים מילוליים ובעקרבים לשוניים.

מרוצה מעצמה חזרה למקומה, והשאיפה את הדוכן למנחם בגין, ראשון המת-ווכחים. בגין חזר על עמדותיו הידועות, בנאום שלא היה בו חידוש. אחריו באו דוברי המערך — חיים צדוק, משה כרמל ודוב זכין — שהיו כולם מאופקים ומתונים יותר מגולדה. (יצא מכלל זה מרדכי בר-פורת מרפ"י, אך איש אינו מתייחס ברצינות לדבריו.)

שאר הסיעות השמיעו את דבריהן*, אך בינתיים תיקתקה פצצת-הזמן הפרל-מנטרית שהטמין מנחם בגין בסוף דבריו.

היא לבשה צורה של הצעת-סיכום מטעם נח"ל, שקבעה כי "ובתו שר העם היהודי הארץ-ישראל אינה ניתנת לעירער."

המלכות של בגין

כאן יש צורך בפלאש-באק, לפי סיגנון הקולנוע המודרני. המצלמה חוזרת לקונגרס הציוני, מלפני כמה חודשים.

ב"הערים האחרונות של אותו קונגרס אומדל ועדוב, כיצעו בגין וחבריו מעין פוטש מידוני."

* נאומי של אורי אבנרי בוויכוח זה — ראה עמודים 31—30.

מאת

אורי אבנרי

אין צורך לספר לה"כ מנחם בגין מי היה פיריהוס בן איסדיס, מלך אפירוס. כי מר בגין אוהב להשתמש בפסוקים לאטיניים, ומצוי היטב בהיסטוריה הקלאסית. לאלה מאיתנו, שהננו פחות מלומדים, כדאי להזכיר: פיריהוס הנ"ל היה מלך יווני חובב-מלחמה, שנקרא לפני 2253 שנים לעיר טארנטום בדרום איטליה, כדי להגן עליה בפני הרומאים. בעזרת פרשים ופילים הביס את צבא הקונסול הרומאי, אך אכידותיו היו כה כבדות, שהניצחון התגסס בו. כעבור שש שנים בלבד נחל תבוסה ניצחת, וגורש מאיטליה.

השבוע נחל ח"כ מנחם בגין "ניצחון פיריהוס" משגור.

הוא מנסה לפאר אותו, בעזרת חסידיו בטלוויזיה ובעיתונות, כאילו היה זה ניצחון היסטורי, אך למעשה היתה זאת מפלה, אשר תוצאותיה תתבררנה — כמו במיקרהו של פיריהוס המקורי — כעבור שנים.

הנשיאות וכנועה

הקרב שנערך ביום החמישי שעבר בכנסת התחיל בראשית השבוע, כאשר הודיעו אמצעי-התקשורת העולמיים בתרועות-הצוצרה שהמלך חוסיין עומד למסור הודעה חשובה ביותר.

להודעה נתלוו שמועות, כאילו הושג הסכם בין חוסיין וממשלת ישראל, וכי חוסיין יכריז או ירמוז על כך באותה הודעה.

עוד לפני שחוסיין אמר את שלו, על סמך ההדלפות שקדמו להודעה, הגישו כמה סיעות בכנסת הצעות דחופות לסדר-היום. נח"ל וגרורותיה הגישו הצעות כדי להתריע נגד נכונות הממשלה (כפי שהיה נדמה להן) להחזיר לחוסיין את הגדה המערבית. סיר עת העולם הזה — כוח חדש הגישה הצעה כדי להעלות על-גס את הכרת חוסיין ביישות הפלסטינית, ולתבוע מממשלת ישראל להסיק מסקנות ממיפנה חשוב זה.

רק אחרי שהוגשו כל ההצעות האלה השמיע חוסיין את דבריו. נסתבר כי אכן הכיר ביישות הפלסטינית והציע דה מיסגרת בתוך

המלך פיריהוס

פיריהוס עם ירדן. אך הוא לא התייחס כלל רבעיות ההסדר הירדני-ישראלי.

היה לכך הגיון. אין ספק שחוסיין מקווה שהוא השיג — או עומד להשיג — הסדר עם ישראל, במישרין או באמצעות האמריקאים. כדי להכשיר את הקרקע לכך, ביקש לכונן קודם כל יחסים חדשים עם הפלסטינים.

הנאום היה מופנה רשמית, ונגע רבעיות הפנימיות של הממלכה. חוסיין לא הזכיר את סיכויי השלום, ולא התייחס בכלל לקיומה של ישראל, מפני שהא רצה להציג את הצעתו הפלסטינית כהסדר עם ישראל.

שעתיים אחרי ההודעה, התכנסה נשיאות הכנסת כדי להחליט אם להכיר בדחיפות ההצעות לסדר-היום. כלומר: אם יועלו ההצעות למחרת היום, היה ברור שאם יחליט הרוב בנשיאות לשלול את הדחיפות ולמנוע את הדיון, תגיש האופוזיציה הימנית הצעה להביע אי-אמון בממשלה. משום כך נכנעה הנשיאות, והכירה בדחיפות.

עד כאן היה הכל סביר וסדיר. ההמשך היה נתון: סיעות האופוזיציה משני הצדדים היו צריכות לנמק את הצעותיהם, להביע את דיעותיהן על נאום המלך. ראש-הממשלה היתה צריכה להשיב על כך, ולמסור את עמדת הממשלה. הדיון כולו היה